

LBRIS

We know
books

A. P. WORDS

**DINCOLO DE
GRĂDINILE
DIN SAN
SERVOLO**

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV 2025

CUPRINS

1

Scrisoarea • 5

2

Luna cea mai lungă • 19

3

Leagănul amintirilor • 35

4

Ziua a doua • 43

5

Umbrele Romei • 51

6

Nihil sine... amore • 65

Fiecare calculează după propriul abac • 75

8

Viața merge înainte • 87

9

Ida • 95

10

Murano, locul unde curcubeul a căzut
prima dată pe pământ • 109

11

I want you to fuck my brains • 121

12

Ce-ai avut cu ea? • 135

13

„Și-n Rai să fiu, dacă n-aș fi cu tine,
tot trist aș fi!” • 145

14

Karl • 151

15

Giovanna • 161

I
SCRISOAREA

M*aidismo*¹...
Deși cea mai bogată regiune a Italiei, partea de nord a fost cea mai afectată de *maidismo*... o afecțiune care ducea, în cele mai multe cazuri, la nebunie. Pacienții au fost internați, majoritatea lor, ori la azilul de boli psihice din San Servolo, în cazul în care erau bărbați, ori la San Clemente, în cazul în care erau femei. La San Servolo ajungeau, pe lângă aceștia, și cei considerați a avea afecțiuni psihice nelegate în mod indisolubil de pelagra.

Aici au sălășluit câțiva călugări benedictini, începând cu secolul al 7-lea, construind o mică biserică și o mănăstire cu hramul Sfântului San Servilio, un martir din Trieste din secolul al III-lea, care i-a și dat numele insulei. Insula a fost locuită și de alți călugări, până când, la 4 iunie 1716, Senatul

1. Pelagra, boală cauzată de o dietă deficitară sau de incapacitatea organismului de a absorbi fie niacina (una dintre vitaminele complexului B), fie triptofanul (un aminoacid esențial).

i-a expulzat pe ultimii doi călugări din *Candia*¹, care încă locuiau pe insulă, și a început să folosească clădirile mănăstirii ca spital militar. Aceasta a marcat sfârșitul istoriei mănăstirii insulei și începutul chemării sale ca spital. În 1725, aici a fost internat primul pacient cu probleme psihice, urmat de alții, până în 1978, când Legea 180/78 (numită „Legea Basaglia” după promotorul ei, profesorul Franco Basaglia), a dus la închiderea azilelor de nebuni.

Cum vii dinspre Veneția și mergi spre sud-est, lăsând în urmă biserica din San Giorgio Maggiore, la mai puțin de doi kilometri prin apa lagunei în care se află peste 60 de insule, vezi zidurile albe ale spitalului psihiatric, cu forma lui pătrătoasă, alături de care se află biserica din San Servolo, cu cele două turle galben-pai acoperite de o tablă gri care se termină cu două cruci. În stânga bisericii, zidul din cărămidă stă pavază în fața inundațiilor care au afectat insula în trecut, zid care înconjoară, de altfel, toată insula în formă de dreptunghi. Dacă vrei cu orice preț să ajungi pe insulă, trebuie să te duci înspre dreapta, unde se află docul. De acolo poți merge, făcând doar câțiva pași la stânga, spre spital. Zidurile albe ale acestuia reflectă noaptea lumina lunii, care veghează, tăcută, insula.

Luna – astrul lunaticilor. Vizibil mai mare decât în mod normal, astrul lucea în colțul ferestrei, albăstrind biroul Anitei, situat în anexă, la etajul întâi. În lumina galbenă a lampadarului, care făcea un contrast diafan cu restul camerei, îmbrăcată în albastru, Anita stătea la biroul ei masiv din lemn, cu marginile rotunjite, scriind ceva, astrul lucea în colțul, ferestrei, luminând. Apoi se ridică brusc, își duse mâna la buzunar, de unde scoase un flacon. Înghiți aproape tot conținutul dintr-odată. După câteva clipe, ochii ei căprui se încețoșară, gura i se încleștă și ea începu să tremure. Își

1. Creta.

desfăcu părul șaten prins în cocul care acum îi sugruma ceafa. Se sprijini cu mâna de capătul biroului câteva minute, apoi, la fel de brusc cum se ridicase de pe scaun, căzu. Nu putea să mai facă nimic. Era prea târziu! Ochii i se umeziră, împăienjeniți, din gură îi ieșea o spumă albă. Încercă să se șteargă cu mâna dreaptă. Nu voia să fie văzută așa de Olga și de Stefano. Nu reuși decât să împrăstie spuma albă pe fața încordată. Rămase cu mâna țeapănă lângă ochii deschiși, sticloși, cu halatul desfăcut și picioarele îndepărtate, flexate. Era ora cinci dimineața.

În foșnetul nopții, se auzi un țipăt, apoi un murmur neconținut cuprinse spitalul. Anita Jensen, una dintre cele mai vechi și mai capabile doctorițe, murise. Lângă ea, erau împrăștiate pe podea mai multe pastile albe dintr-un recipient din plastic: diazepam. Olga, asistenta care o găsisse pe Anita, devenise, la vederea înspăimântătoarei scene, un monolit din calcar și imobil. Ochii albaștri i se măriseră, fixați pe podeaua murdară a anexei. Obrajii, îmbujorați altă dată, erau acum ca cei ai unei actrițe de teatru japoneze, și auzea doar un țiuțiu continuu în urechi, fapt ce o făcea să se simtă ca pe un pat de spital, anesteziată. Măinile îi atârnavă greu pe lângă corp, nemișcate, și picioarele erau ancorate în podeaua spitalului, fiind incapabilă să și le miște. Își ducea continuu umerii lați în față și în spate, ca și cum halatul verde-deschis o strângea. Luă biletul de pe birou, scris cu multe tăieturi, ștersături și mângăleli, semn că Anita luptase crâncen cu voința ei. Hârtia era șifonată, în urma încercărilor repetate de a renunța la gândul sinucigaș, și îngălbenită de sudoarea timpului. Din cauza șocului, a îmbulzelii, a vocilor curioase și chiar prea interogative, a inerției în care se afla de câteva minute și a curiozității, se văzu oarecum în fața faptului împlinit. *Trebuia să citească biletul! Și parcă își și dorea să afle cât mai repede ceva care să îi explice gestul Anitei!*

Începu să citească, greu, cu poticneli, suspine și pauze, de ziceai, dacă o ascultai, că citește pentru prima dată un text mai lung de două fraze. Îi recunosc scrisul mic, înclinat spre stânga, îngroșat pe alocuri.

„Dragă Stefano,

Regret ziua în care te-am întâlnit! Altfel ar fi fost totul, poate așa eu și Luigi am fi fost și acum împreună. Îmi pare rău pentru Boris, copilul pe care ți-l port în pânțece și care nu ar fi trebuit să existe!

Îmi pare rău... Am atâtea lucruri în cap acum...
(Urma ceva indescifrabil, peste care erau multe linii îngroșate, și un spațiu liber.)

Uită că am spus că îmi pare rău că te-am întâlnit...

Ești cea mai frumoasă amintire a mea! *(Un rând liber, apoi scrisul înclinat spre dreapta.)*

Ești ultima amintire a mea!

Și ce este mai frumos decât să fi ultima amintire a cuiva?

Stef... nu te-am iubit! Am iubit iubirea ta!

Povestea ta cu Ida... A fost, cred, cea mai frumoasă poveste de dragoste care poate exista. Dar și cea mai tristă. Am dorit până la NEBUNIE să am și eu iubirea voastră, și am crezut că dacă o să mă iubești și pe mine, voi trăi aceleași emoții, voi trăi ce a trăit EA... *(„Ea” scris de tipar, îngroșat aproape obsesiv.)*

Dar iubirea ta nu a fost aceeași, și nici a mea... Ce proastă am fost, nici nu avea cum!...

Am pierdut totul și am distrus atâția oameni pentru un vis: acela de a fi iubită și a de a iubi așa cum a iubit Ida. Nimic nu contează cu adevărat, toți plecăm, mai devreme sau mai târziu. Tot ce avem se

întâmplă acum, aici. Fă clipa să merite! Timpul nu există! Nu există trecut sau viitor, doar prezent. Ce faci tu cu prezentul meu, Stef? Ce faci tu?

Îmi pare rău! Eu trebuia să am grijă de tine, eu trebuia să te vindec. Și eu ce am făcut? Te-am adus aici... Dar cum să te vindec, când eu nu eram vindecată?

Stef... Adio!"

(Datată 5 mai 1967.)

După citirea biletului, întregul spital murmură, și în scurt timp toată insula forfotea și își puna aceleași întrebări: *Stefano din scrisoare este Stefano Politano? El și Anita au fost iubiți? Anita era însărcinată?* Deodată, totul era dintr-o altă lume. O lume în care ei nu trăiseră, o lume străină de ei, și așa zguduită de veștile groaznice din ultimii ani, care parcă nu se mai opreau în acest colț de rai, ajuns blestemat.

Olga rămăsese încă încremenită, palidă, cu privirea fixă și scrisoarea mototolită în mână, bâiguind ceva, mai mult pentru ea. Anita îi fusese cea mai bună prietenă, confidentă, și cu toate astea, descoperise că nu știa mai nimic despre ea. *Bănuia că ea și Stefano au o relație, dar... un copil...?* Era în stare de șoc. Nu îi venea să creadă că Anita a ei este inertă pe podea. Ieri își beau amândouă cafeaua și povesteau despre flirtul ei cu Marco și cum aveau să meargă împreună sâmbătă la teatru... și acum... acum... nu mai era...

Trebuia să își vină în fire și să se ducă la Stefano, să îi spună, să se descarce. Îi căzuse cu tronc încă de când a fost adus aici, acum vreo doi ani, după ce fusese găsit agonizând pe străzile din Venetia, bătând în engleză „*I want you to fuck my brains*”. Da, își amintește acea seară de toamnă în care Stefano a ajuns la San Servolo...

Ploua torențial și era de serviciu când a auzit bătăi în ușa gigantică din lemn așchios, bătăi care se prelungeau în ecoul

sălii de jos. Scârțâitul ușii încă îi dă fiori pe șira spinării, și parcă vede aieva, în lumina difuză ce umplea întunericul din sala scării, doi carabinieri ținând de subsuori un om care abia mai putea merge. S-a uitat atentă la el: era un slăbănog și un jerpelit care rivaliza cu cei mai neîngrijiți vagabonzi, dar emana un soi de mister și căldură chiar și în starea aceea. Fața era bine definită, având oasele pronunțate. Sub sprâncenele liniare cu păr gros, ochii erau atât de întunecați, încât ziceai că întunericul cel mai puternic și-a luat pătrunzimea din ei, și buzele erau subțiri și rozalii, atât de roz, că abia se mai distingeau în paloarea feței, iar urechile îi erau clăpăuge, mari, dându-i un aer simpatic. Părea nebarbierit de secole, avea părul negru, ondulat, netuns și îmbâcsit. Părea cam de 40-40 și ceva de ani. Avea însă în ochi o licărire ciudată, ca a unui om care avusese cândva totul și îl pierduse la o mână de poker.

— Bună seara!, spuse unul dintre cei doi carabinieri. Avem un ordin de internare pentru acest individ..., aruncă o privire pe hârtie și completă: Boris Stefano Politano.

— Bună seara! Sunt Olga Beretkina, asistenta-șefă. Dați-mi, vă rog, documentele.

După ce se uită în diagonală peste ele, spuse scurt:

— Urmați-mă, vă rog!

Era abia al nouălea pacient adus luna aceasta, după ce Gianfranco se sinucisese cu o lună în urmă. Da, acest spital nu era chiar cel mai bun loc în care să lucrezi, dar își dorise foarte mult să ajute oamenii. Visa de mică să fie asistentă, însă nu își imaginase că va lucra într-o asemenea hazna.

Spitalul devenise loc de exil pentru cei nedorți pe străzi, pentru cei cu afecțiuni psihice, pentru cei deveniți epave umane. În primii ani după război au avut de-a face cu mulți soldați desfigurați psihic de ceea ce văzuseră cu ochii lor și alungați de societatea pentru care ajunseseră *fantome non*

grăta. Rănile sufletului se vindecă cel mai greu, iar războiul este teatrul potrivit pentru a scoate toți demonii la suprafață. Își amintește și acum scâncetele, țipetele, plânsetele și fețele vide ale soldaților care le-au călcat pragul, mirosul urinei, al fecalelor, pentru că cei mai mulți făceau pe ei de groază, băntuți de fantomele războiului... Fără să își dea seama cum, ajunsese în dreptul camerei 25...

Își făcu într-un final curaj să deschidă ușa. Înăuntru era, în dreapta, patul din fier, ce încă mai avea cătușele legate cu lanțuri ruginite de marginea de metal. Stefano era în dreptul geamului, întors cu spatele la ea și cu privirea în larg, nemișcat.

— Stefano, am ceva nu tocmai plăcut să îți spun...

Inerția lui îi dădu curaj să continue:

— Stefano, Anita... Anita nu mai este...

Așteptă preț de câteva clipe o reacție din partea lui. Își imaginase altfel tot episodul, pe drumul până aici. Dar Stefano nici măcar nu se mișcă, rămânând adâncit în apa lagunei care l-a fascinat încă de mic. Din ușă, Olga se holba la pustietățile din fața ei. Laguna era agitată și întunecată, spumegând, dincolo de fereastra pe care uleiul desenase roata timpului cu degetele-i slinoase. Olga continuă și mai apăsător, mai mult pentru ea, în ecoul camerei:

— Stefano, Anita nu mai este... nu auzi?, Anita noastră a murit... Anita nu mai este, Stef!

Pentru prima dată de când a găsit-o moartă, începu să plângă. Stefano însă nu se mișcă deloc, și nemișcarea lui era apăsătoare. Dacă nu l-ar fi cunoscut, chiar înspăimântătoare.

O înspăimântau reacțiile ciudate și neașteptate ale pacienților și avea mai tot timpul coșmaruri cu fețele lor, când răzând isteric fără motiv, când plângând din senin, apoi rămânând inerți, cu privirea fixă și pătrunzătoare. La fel ca Stefano acum. *Dar el nu o speria, era Stef al ei...* Cu gândurile

animată de amintirile care veneau val după val, ca apa de după bariera ferestrei, pentru prima dată își puse întrebarea dacă Stefano era o binecuvântare sau un blestem pentru Anita. Sau pentru ea. Pentru prima dată, credea că ceea ce a trăit în interiorul acestor pereți era destul. Că nu se va mai putea vindeca niciodată și va rămâne schimonosită psihic pe viață. Fiecare pat, cu cătușele acelea late din fier cu piele în interior, atât pentru mâini, cât și pentru gât, cămășile de forță, dușurile rotunde cu gratii, ca niște colivii, întunecimea holurilor, mirosul din camerele pacienților, zăbrelele de la ferestre, gărzile de la intrări, ce împiedicau pacienții să evadeze din acest coșmar, până și mobila plină de cari din cabinetele medicilor și asistentelor, toate erau apăsătoare, toate o schilodeau psihic, fiecare îi ciopârțea sufletul, așa cum moliile găuresc țesătura hainelor.

Începu să se simtă și ea inertă, cu privirea în gol și lacrimile șiroind pe obraji. Clipe neîntrerupte trecură toate ca un fulg de memorie șiroind spre pământ. Așa i se derulau acum toate amintirile prin fața ochilor: *Anita nu mai este*. Încă șocată de tumultul întâmplărilor, urlă:

— Te urăsc, Stefano! Te urăsc din toată inima mea! Auzi? Te urăsc! Îmi doresc să fi murit atunci, pe pod! Să fi murit înecat! Tu ești vinovat pentru moartea Anitei! Tu ești vinovat! Te urăsc, auzi, te urăsc...

Vocea i se auzea tot mai încet, limba i se umflă, iar lacrimile disperării umpleau o față cândva atât de rotundă, acum atât de ascuțită, atât de stâncoasă. Ochiul i se micșorară și își pierdură din strălucire. În capul ei își repeta întruna că trebuia să fi fost lângă Anita și că vina este totuși a ei: *cum de nu a simțit disperarea prin care trecea Anita?*

În colțul camerei, lângă fereastra unsuroasă, Stefano începu să tremure necontrolat și căzu la pământ, nemișcat, cu mușchii și picioarele încordate, cu tălpile în exterior. Privirea

lui era înspăimântătoare, cu ochii încrucișați și buzele strânse între dinți, ca și cum ar fi avut în față cel mai terifiant peisaj. Pielea feței îi era întinsă încât ziceai că toți mușchii feței i se încordaseră în același timp. Ochii erau sticloși, goi, și abia dacă se mai vedeau pe fața de un gri străveziu, în timp ce din gură începu să îi iasă o spumă albă, ale cărei bule pocneau imperceptibil la contactul cu aerul. Măinile îi erau înțepenite pe lângă corp, iar degetele aveau oasele distale întoarse invers, spre exterior. Policele mâinilor erau însă întoarse în interior, înțepenite în poziția scaunului. Vederea acestui episod o trezi brusc pe Olga, care țipă convulsiv:

— Ajutor... ajutor... careva, ajutați-mă! Repede... Ajutor!

Se repezi către Stefano, disperată, iar toată lumea ei intră în surdina. Pe fundal se auzea vocea unei femei îngrijorate. Sunetul sirenelor se completa cu vuietul mării, iar brancardierii coborau scările cu Stefano, în graba dată de un pacient care nu mai poate respira singur. Olga se temea să nu îl piardă și pe Stefano, după ce deja pierduse astăzi pe cineva atât de drag. Era îngenucheată lângă fereastra uleioasă, privind laguna agitată. Fiecare val o eroda și mai adânc și îi măcina interiorul pustiit. De la fereastra mânăjită de timp, vedea cum ambulanța se topește în imensitatea lagunei, ca prin ceață, la fel cum viața se dizolvă în moarte. Vremea era neobișnuit de rece și închisă pentru luna mai, dar se obișnuise cu capriciile ei.

Ce va face în continuare? De ce mai trăiește? Pentru cine mai trăiește? De ce s-au întâmplat toate astea? De ce nu a fost lângă Anita? De ce a trebuit Stefano să vină tocmai în acel loc nenorocit și să prăpădească totul în jur? El e vinovat pentru Anita? De ce a trebuit să moară Gennaro? Și Alessio? Nu, ea, doar ea e vinovată! Și acum, din cauza ei, și Stef e pierdut! Ea e vinovată că nu și-a dat seama de toate tragediile din jurul ei și nu le-a oprit la timp. Pentru că nu a reacționat la timp.

Gândurile nu îi dădeau pace. Pe lângă neliniștea dată de remușcările care se îngrămădeau în mintea ei mușuroi, trebuia să răspundă și interogatoriului carabinierilor veniți să ancheteze sinuciderea Anitei. Întrebările se suprapuneau difuz peste surdina ce începuse să o înconjoare: Când ați văzut-o ultima dată? De când o cunoșteți? Ați văzut ceva suspect în anexă? Pentru ce se folosea anexa? De unde avea pastilele? Cum sunt depozitate pastilele în spital? Cine are acces la camera unde sunt ținute pastilele? Unde s-a aflat Stefano Politano în noaptea trecută? Știa că el și Anita avuseseră o relație? L-a văzut pe Luigi în preajma spitalului în noaptea respectivă? Poate a fost altcineva în spital care ar fi putut să fie pe lângă Anita în noaptea respectivă? Credeți că Anita s-a sinucis, sau că ar fi putut fi ucisă?... *Anita ucisă? Cine i-ar fi vrut răul? Era un om așa de bun și atât de timidă și la locul ei... Nu își poate închipui că cineva i-ar fi vrut răul Anitei ei...*

Toate zgomotele lumii s-au stins încet, și Olga s-a așezat în sfârșit pe un pat, ajutată de Ana. Ceasul era abia șapte seara, dar simțea că au trecut zile în șir. Era extenuată și adormi buștean. Nu a mai dormit de la ora asta de nu mai știe când, iar când se trezi, era deja amiază. Se trezi transpirată și cu dureri în mușchi, de parcă avusese spasme toată noaptea. Vremea era atât de senină și soarele dogorea, parcă era miezul verii, iar apa era calmă și în luciul ei se reflecta Veneția. În valurile molcome vedea cupola verde a Bazilicii „San Marco”, care parcă se deșira, pentru ca apoi să se adune încet la loc. Credința i se destrăma în sufletul ca apa adâncă și rece a lagunei precum o țesătură care se destramă când tragi de firul ieșit fără voia lui din încleștarea bumbacului. *Of, cât de mult iubea acest oraș, și cât de indiferent îi era acum! Cum să trăiască acum fără Anita? După ce Alessio și Gennaro s-au dus și Bianca*

a părăsit-o și ea, Anita îi era TOTUL... Și când îți ia cineva totul, rămâi gol, fără identitate... rămâi pustiu.

Deschise mai bine ochii care o înțepau: era în camera lui Stefano. Adormise aici. Se ridică brusc și dădu să iasă. Cu coada ochiului văzu, lângă ușă, mototolită ca foile de varză, crisoarea pe care Anita a lăsat-o drept unica dovadă palpabilă că a trăit cu adevărat. *Era însă ca un blestem, nu ca o dovadă... Ea o aruncase?* Avea impulsuri la fel de puternice de a o ridica, de a o călca în picioare, de a-i da foc, și de a trece indiferentă pe lângă ea, urmând ca Ana să o arunce când făcea curățenie. Se opri și se uită la foaia aceea îngălbenită ca la o nălucă – nălucă Anitei fixată pe podeaua anexei, cu ochii ancorați în străfundurile ei –, nălucă ce creștea ca drojdia hrănită cu zahăr. O împresura, se apropia dureros și amenințător de ea, prinzându-i gâtulejul între gheare. Regretul ce avea gustul fierii, care îi inundase gura, o sugruma. Abia mai putea respira!

Dar nu avea timp acum de asta. Trebuia să își revină și să aibă grijă de Stefano! Chiar, ce făcea Stefano, în ce stare mai era? S-a prăpădit și el? Nici nu voia să audă așa ceva! Of, nu era el vinovat, ea era. Sau... el era? Parcă niciodată nu fusese atât de confuză și nu se simțise atât de vinovată. Acum, însă, dorința ei cea mai mare era să ajungă cât mai repede la spital, la Stef.

În drum spre casa scării, nici nu mai știe cu cine se întâlnește, și nici cum reușise să iasă pe ușa aceea mare și grea, aproape împleticindu-se. Dând să o deschidă, o așchie îi intră în piele, dar sângele care țâșni o bucura oarecum. Era ca o victorie insignifiantă asupra chinurilor prin care trecuseră Anita și Stefano. O simțea aproape ca pe o plăcere! Simțea că îi răzbună, câtuși de puțin, prin sângele care șiroia din deget. Chiar îl gustă, și avu o satisfacție ciudată că îi plăcea gustul. Sorbi în ea tot sângele care îi curgea, de parcă asta ar

fi ajutat-o să se simtă lipsa mai puțin. La spital, află că Stefano și-a revenit, dar că era foarte slăbit. La vederea ei, acesta se mai însenină.

— Ciao, Olga! Cum te simți?

Această întrebare o făcu să plângă, și își duse mâna în buzunar, căutând o batistă, dar scoase scrisoarea Anitei, mototolită, udă și pe care o simțea acum ca pe un ghimpe în mână. *Ce căuta acolo, și mai ales, când o luase din cameră?* Instinctiv, i-o aruncă lui Stefano, de parcă ar fi înțepat-o.

— Anita ar fi vrut să o ai tu...

Apoi imediat începu să se certe în mintea ei: *De ce ai spus asta? De ce i-ai dat acum scrisoarea? Ce e în mintea ta?*

Corpul nu mai asculta de minte, și broboane de transpirație îi apăruură pe frunte. Iar mișca din umerii lați, iar își simțea picioarele ca niște ancore, iar nu mai putea să își miște mâinile. *Făcuse gestul acesta doar din răzbunare?! Acum îl regreta. Simțea pulsul cum îi bătea tot mai puternic în tâmples, apăsându-i creierul. Sunetul ritmic al monitorului din salon începu brusc să crească într-un ritm neregulat, iar Olga zbieră îngrozită după asistentă. Stefano aproape leșină. Ce proastă sunt, își spuse cu ciudă, nu era acum momentul să îi dau scrisoarea. Of, făc mai mult rău decât bine!* Continua să se certe în interiorul ei, zbierând după asistentă, însă privirea năucă, dar calmă, a lui Stefano, ca o ancoră în marea ochilor ei încercuiți de lacrimi, o liniști:

— Va fi bine, Olga! Totul va fi bine!

— Stefano, cum ați ajuns să fiți, tu și Anita, iubiți, și mai ales, de ce v-ați ferit?

Ce proastă sunt!, își spuse mușcându-și puternic buzele, ca un reflex de autocenzură. Nu îi venea a crede ce putea scoate pe gură... *Era încă în stare de șoc?*

— Vezi tu, Olga dragă, asta îți voi povesti după ce voi ieși cu bine de aici..., continuă Stefano cu același calm implacabil, inexplicabil.

— Da, scuză-mă, încă nu mi-am revenit complet și am o mie de gânduri în cap...

— Știu, nici eu...

În mintea lui Stefano își făceau însă loc gânduri noi: *Boris? Anita îi purta copilul? De ce i-a ascuns asta? De ce s-a sinucis Anita? De ce i se întâmplă lui toate astea? De ce toată lumea pe care o iubește moare?*

Noaptea o prinse pe Olga ațipind pe un scaun lângă patul lui Stefano, și când se trezi, era amețită iar Stef dormea, așa că nu îl mai trezi și plecă înapoi la San Servolo. Zilele treceau ca un du-te-vino care o lăsa sleită de puteri, și parcă se simțea din ce în ce mai inutilă. Spera doar ca totul să treacă cât mai repede. Spera să audă că Anita nu a murit... că toate erau ca înainte și că totul a fost doar un coșmar. Cel mai groaznic coșmar... Încă avea imaginea Anitei în fața ochilor, încremenită pe podeaua anexei, cu ochii înfiți în privirea Olgăi, acuzator, și nu era o imagine tocmai plăcută. În biroul ei, Olga se așeză pe pat și privi tavanul pe care chipul Anitei îi apăru, șters la început, apoi tot mai pregnant. Deodată, buzele albe i se mișcară, întrebând, cu o voce gravă pe care nu o mai auzise:

— *Olga, de ce m-ai lăsat să mor? De ce nu ai fost lângă mine? De ce nu mi-ai fost alături, ca o prietenă adevărată? De ce nu ai văzut prin ce trec?*

Uluită de ce o întreba Anita, Olga îi replică:

— *EU? EU??? TU!!! Tu ești cea care a plecat! Of, de ce, Anita? De ce m-ai lăsat singură? De ce nu mi-ai cerut ajutorul? Te-aș fi ajutat, aș fi fost lângă tine, ca o prietenă adevărată.*

În spitalul acesta în care parcă și pereții țipau și cădeau pe ea, coșmarurile Olgăi erau foarte intense, zvâcnirile îi făceau mâinile să se miște necontrolat, și nu de puține ori, dimineața găsisse lampa de pe noptieră aruncată pe jos. *La pământ, la fel ca viața ei...*